

Nederlandse ouderen zijn niet veroordeeld om hun laatste jaren in eigen land te slijten. Met name in Spanje kunnen zij terecht bij verschillende bejaardencomplexen.

Ciudad Patricia, een van de betere, is sinds kort zelfs eigendom van een Nederlandse instelling voor ouderenzorg.

Tekst: Maarten Delsing / Fotografie: De Beeldredactie - Emilio Quesada

Ciudad Patricia baadt in het groen. De kleinschalige appartementsgebouwen (drie verdiepingen hoog) voor 'de levenslustige 65-plussers' liggen verstopt in een uitgestrekt, lommerrijk wandelpark. Slenterend langs de talloze vijvers en fonteinën hebben de bewoners tussen de bomen altijd een panoramisch uitzicht. In het achterland van Altea de schaars begroeide,

rotsige Spaanse heuvels van de Sierra Aitana, aan de andere kant het azuurblauwe water van de Costa Blanca. En toch zit je met vijf minuten rijden in het centrum van Benidorm.

Een ideale locatie om de oude dag te slijten in wat de World Health Organization heeft omschreven als een van de gezondste klimaten ter wereld? Zo zou Sophie Willebrands (85), bewoonster van

het eerste uur, het niet willen omschrijven. 'Ik noem het El ultimo paraíso – het laatste paradijs. Als je uit de drukte van de stad komt, vind je hier rust in het groene park. Altijd hoor je vogels zingen. Waar heb je dat in Nederland nog? Ik ben er na vijftig jaar nog altijd verrukt van.'

Het luxueuze woonpark voor ouderen werd vijftig jaar geleden gesticht door José Luiz Pérez Arroyo, De Baskische

zakenman uit San Sebastián kocht het gebouw van de plaatselijke eliteclub, bestemde dat tot centrumgebouw voor centrale voorzieningen en stampte in fases acht appartementengebouwen daaromheen uit de grond. Volgens Nadine Sweers, directeur appartementen, dreef idealisme hem. 'Hij wilde voor hen een plek creëren waar zij samen konden komen'.

Pensionado's aller landen

Van begin af aan stond Ciudad Patricia, genoemd naar de dochter van Arroyo die destijds op het complex werkte, open voor pensionado's uit alle landen. Sweers: 'Als hij het alleen voor Spanjaarden had opgesteld, had hij Ciudad Patricia nooit kunnen verwezenlijken. Zeker in die tijd namen in Spanje de kinderen de zorg op zich als hun ouders bejaard waren. Daarom kwam Pérez Arroyo ook naar de Costa Blanca. Hier overwinterde toen al de doelgroep, gelokt door het zachte klimaat.'

Sophie Willebrands was een van de eerste bewoners. Zij toog begin jaren zeventig met haar man naar Spanje. Allebei hadden ze keihard gewerkt om het Nederlandse klimaat te kunnen ontvluchten. 'Ik kon daar zo slecht tegen: ik had altijd veel rugpijn, open tenen, winterhanden. Ik

snakte naar een warm klimaat.' Tien jaar woonden ze met veel plezier in het nabijgelegen Altea. 'Toen ging het ineens snel bergafwaarts met mijn man. Wij konden ons huis niet meer aanhouden, dat werd te zwaar.'

Terug naar Nederland leek de enige optie. 'Toen hoorde ik ineens van dit centrum. Het leek heel bijzonder. Wij hebben de Nederlandse consul gevraagd wat die ervan vond. Die heeft voor ons uitgezocht wie deze Spanjaard was, of hij betrouwbaar was, wat het concept precies inhield. Maar het lokte ons wel. Terwijl de bouw nog aan de gang was, hebben wij een appartement gekocht – op de eerste verdieping, met een mooi royaal terras, waar ik in de zomer wóón. Ik vind alles hier ideaal.'

Vruchtgebruik voor het leven

Van de acht appartementengebouwen zijn vier eigendom van het Spaanse ministerie van Defensie. Gepensioneerde militairen kunnen hier vakantie vieren. De 175 appartementen in de overige gebouwen staan ter beschikking aan iedere oudere, ongeacht nationaliteit. Momenteel, schat Sweers, is bijna de helft van de inwoners Nederlands (vrijwel allemaal Nederlanders die al in de regio woonden). Daarna zijn Engelsen en Duitsers de grootste groepen. Daarnaast herbergt Ciudad Patricia Zwitsers, Belgen, Noren, Denen, Zweden, Argentijnen, Spanjaarden 'en noem maar op'.

In het verpleeghuis op het terrein is nog eens ruimte voor 55 personen. Het verpleeghuis heeft twee – Spaanse – artsen en vier verpleegkundigen in dienst en staat altijd ter beschikking van de bewoners. Mocht er ruimtegebrek zijn, dan kunnen bewoners ook in omliggende ziekenhuizen revalideren. In dat geval, of als bewoners een operatie moeten ondergaan, sturen de artsen hen nooit zomaar door. Zij zorgen altijd voor een uitstekende overdracht, verzekert Sweers.

Een standaardappartement meet 84 vierkante meter en bevat een ruime woonkamer, twee slaapkamers, een hal, een keuken, een badkamer en een groot terras (of op de begane grond: een tuin). Omdat bewoners het recht hebben om hun eigen appartement aan te passen zijn er in vijftig jaar steeds meer varianten

Sophie Willebrands: 'Ik snakte naar een warm klimaat'

ontstaan. Naast de gewone appartementen telt het complex twaalf luxe appartementen van circa 170 vierkante meter, in feite dubbele standaardappartementen.

Ciudad Patricia geeft appartementen uit volgens het Spaanse Uso Vitalicio-principe. Een bewoner koopt voor de rest van zijn leven het vruchtgebruik. Prijzen gaan vanaf 136.750 euro. Hoe later een bewoner instapt, hoe goedkoper het is. Bij overlijden of vertrek valt het appartement automatisch terug aan Ciudad Patricia. Tot voor kort was de persoon zijn investering kwijt, sinds vorig jaar is het mogelijk om in geval van kort verblijf een deel terug te krijgen.

Babylonische spraakverwarring

Beperkende criteria om een woning aan te schaffen zijn er niet. In principe zouden ook dertigers in Ciudad Patricia kunnen intrekken. 'Maar dat zou voor hen erg duur zijn', zegt Sweers. 'Bovendien zoekt die groep iets anders.' In de praktijk zijn daarom alle bewoners boven de 65 jaar. 'De prijzen zijn zo gemaakt dat het pas vanaf die leeftijd interessant wordt.' Een zorgindicatie is evenmin nodig. Integendeel: de bedoeling is dat de bewoners zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

Naast de Uso Vitalicio betaalt een bewoner maandelijks 295 euro servicekosten. Daarvan worden onder meer de portiers en conciërges betaald, een 24-uurs-beschikbaarheid van medisch

Nadine Sweers: 'Ik ken iedere bewoner van naam'

personeel, een gouvernante die de activiteiten organiseert, alle kosten van de algemene ruimtes, het onderhoud van de jeu-de-boulesbaan, filmzaal, enzovoorts. Alleen als voor een excursie naar Valencia een bus moet worden gehuurd of de kok tijdens het kerstdiner een extra gang serveert, moeten bewoners bijbetalen – los van de diensten die zij zelf inkopen, zoals huishoudelijke hulp.

De sfeer in Ciudad Patricia is informeel. De instelling organiseert geen maandelijkse bijeenkomsten om alles te overleggen. Slechts één keer per jaar belegt Sweers een vergadering om verantwoording af te leggen over de financiële gang van zaken. Dat is ook het moment voor bewoners om klachten te uiten of ideeën voor verandering te lanceren. De rest van het jaar loopt Sweers rond op het complex om met iedereen voeling te houden. 'Ik ken iedere bewoner van naam.'

Willebrands is uitermate tevreden over de service en sfeer. Ciudad Patricia is schoon – 'en dan zeggen ze dat Nederland netjes is, maar hier maken ze iedere dag schoon'. De activiteiten zijn talrijk – 'zometeen ga ik naar de film, zoals iedere maandagmiddag, dat is een echte zaal, met groot doek.' En het contact met de medebewoners is, ondanks 'de Babylonische spraakverwarring' tussen de verschillende nationaliteiten, prima. 'Ik heb niets te klagen. Toen ik niet meer auto kon

rijden, kon ik met de bus die de hele dag op en neer rijdt.'

Gratis op vakantie

Al tien jaar geleden besloot Pérez Arroyo zijn geesteskind te verkopen aan een Nederlandse zorginstelling. Volgens Sweers uit bewondering voor de Nederlandse ouderenzorg. Vorig jaar werd Ciudad Patricia gekocht door Credo España (een dochteronderneming van VolkerWessels) en Gericon (een BV gelieerd aan Zorggroep Waterweg Noord die inmiddels met De Waarden is gefuseerd

Hoe bijzonder is de AWBZ-toelating van Ciudad Patricia?

Ciudad Patricia is als een van de weinige zorginstellingen in het buitenland toegelaten tot het Nederlandse zorgstelsel, Castle Craig, een verslavingskliniek in Schotland, was medio jaren negentig van de vorige eeuw de eerste. Daarna volgde Royal Care Residences, een verzorg- en verpleeginstelling in Spanje, en de Priory Group, een verslavingskliniek in Engeland. Op de valreep, net voor de invoering van het nieuwe zorgstelsel, vroeg Ciudad Patricia voor haar verpleeghuis de toelating aan.

Ciudad Patricia is ook de laatste buitenlandse instelling die het College voor Zorgverzekeringen (CvZ) toeliet voor AWBZ-zorg. Op 1 januari 2006 werd de Wet Toelating Zorginstellingen (Wtzi) van kracht. Deze wet is niet van toepassing voor buitenlandse instellingen die ook buiten Nederland zorg verlenen. Instellingen als Castle Craig en Ciudad Patricia kunnen alleen nog individueel contracten sluiten met Nederlandse zorgverzekeraars. Veel maakt het toch niet uit, meent het CvZ. De toelating had weinig betekenis. Volgens het College zegt de toelating alleen dat de instelling 1) een instelling is, en 2) zorg verleent voor verblijf en behandeling door een verpleeghuisarts en verpleegkundigen. Met kwaliteit heeft het allemaal niets te maken. Als meer dan vier instellingen buiten Nederland de moeite hadden genomen om een toelating aan te vragen, hadden die deze vrijwel zeker gekregen. Na de toelating van Castle Craig tien jaar

geleden verstuurde het CvZ bovendien een circulaire aan de zorgkantoren waarin stond dat zij – anders dan Nederlandse instellingen – niet verplicht waren de buitenlandse instellingen te contracteren. Toch heeft Wil Zijdenband van de Arjos Zorggroep en directeur van het verpleeghuis in Ciudad Patricia veel waarde aan de toelating. 'Arjos staat voor kwaliteit', legt hij uit. 'In Nederland en in Spanje werken wij met dezelfde kwaliteitsnorm. Ik zou het ook niet anders willen, onze artsen evenmin. En ik vind het belangrijk dat wij op dat punt worden erkend. Daar past dus een AWBZ-vignet bij. Dat straalt uit dat wij kwaliteit leveren, en daar niet alleen verkooppraatjes over leveren.'

Hij bestrijdt dan ook de visie van CvZ dat de toelating juist niets zegt over de kwaliteit van de zorg op Ciudad Patricia. 'Ik heb veel instellingen ter-plaats bekeken en gezien dat daar amper zorg wordt geleverd. Onder het mom van zorgverlening is het heel harde commerciële zorg die niet altijd ten goede komt van patiënten. Voor Spatie kan je eigenlijk spreken van collectieve, ernstige onderzorg. Licht. Door onze toelating laten wij zien dat wij ons daarvan distantiëren.' Ook noemt Zijdenband de erkenning belangrijk om AWBZ-patiënten in de verpleeghuizen in de regio Rijnmond tijdelijk te kunnen overplaatsen naar een andere instelling – ofwel: hen kosteloos maximaal drie maanden op vakantie te laten gaan naar Spanje.

tot de Argos Zorggroep). De eerste beheert de appartementen, de tweede de service en de zorg.

Argos hapte toe om ervaring op te kunnen doen met internationalisering en commercieel georiënteerde zorgverlening, vertelt Wil Zajdenband, manager van de Argos Zorggroep en directeur van Ciudad Patricia. 'De zorg in Nederland wordt steeds meer gecommmercialiseerd. Ook verpleeghuizen moeten bedrijfsmatig goed gaan werken. Het is belangrijk om ervaringen op te doen met producten in de markt zetten, innovatief zijn. Daar hoort ook de exploitatie van accommodaties in het buitenland bij.'

Daarnaast wilde de Argos Zorggroep patiënten in de eigen Nederlandse verpleeghuizen – en die van partner Stichting Zorginstellingen Pieter van Foreest – de gelegenheid bieden om op vakantie te gaan in Spanje. Gratis. En de partner kan mee tegen een bescheiden tarief. 'We hebben tien bedden in het verpleeghuis direct beschikbaar gemaakt voor onze patiënten. Daar wordt gretig gebruik van gemaakt: in het eerste half jaar zijn 95 patiënten naar Spanje gegaan. Dat komt voor deze bedden neer op een bezettingsgraad van 80 procent.'

Overwinteren op proef

Sinds kort heeft Gericon nog eens tien bedden beschikbaar gesteld aan alle verpleeg-

huizen in Nederland. Op basis van huur/koop kunnen deze voor een half jaar of jaar over een bed beschikken. Het tarief is afhankelijk van of het bed bezet of onbezet is. Op moment van schrijven stond Zajdenband op het punt de eerste deal te sluiten. 'We moeten hier nog meer ruchtbaarheid aan geven, want er zijn genoeg patiënten in het land die door hun handicap nu alleen nog naar Texel kunnen.'

De vakanties zijn niet de enige verruiming van de zorgmogelijkheden van Ciudad Patricia sinds de overname. Sinds kort biedt de instelling in totaal vijf appartementen te huur aan. In plaats van direct de rest van het leven in Ciudad Patricia te verblijven kunnen ouderen ook alleen overwinteren of eerst komen 'proefwonen' – en dus voor zes maanden een appartement huren. De huur van een ongeubileerd appartement is 1200 euro per maand. Mét meubels is de huurprijs 200 euro hoger.

Ook streeft de Argos Zorggroep er naar de zorg een meer Nederlands karakter te geven. Ciudad Patricia handhaafde altijd al hoge normen voor haar internationale clientèle. Argos wil veel explicieter de zorg een Nederlands kwaliteitskeurmerk geven (zie kader). Dat betekent onder meer dat het percentage Nederlandse professionals zal toenemen. Ook zullen de Spaanse verpleegkundigen zich moeten aanpassen aan de Nederlandse – veel bredere – invulling van het takenpakket van deze functie.

Een Nederlandser gevoel

Over de hele linie moet Ciudad Patricia een 'Nederlandser gevoel' bieden. De keuken die nu drie keer per week Nederlands-georiënteerde maaltijden op de kaart zet, zal dat zeven dagen per week gaan doen. Spaans eten wordt alleen nog op verzoek

geserveerd. Zajdenband: 'Het cultuurverschil moet zo klein mogelijk zijn. De Nederlandse of eigenlijk Nederlands-Belgische cultuur overheerst. In Ciudad Patricia wordt straks Nederlands gesproken. Nederlands gedacht en Nederlands verpleegd.'

Dat betekent niet dat het Spaanse personeel zal verdwijnen. 'Wij willen hen in de gelegenheid stellen om zich onze wensen eigen te maken', zegt Zajdenband. 'Ze krijgen taallessen, ze komen hier voor cursussen en de artsen hebben verplicht bij ons stage gelopen. Zij hebben dat goed opgepikt. Verder willen we dat zij vooral zichzelf blijven. Dat is natuurlijk óók een van de redenen waarom mensen in Ciudad Patricia willen verblijven: omdat het in Spanje is.'

Allemaal naar Spanje?

Heerlijk toch, dat oud worden in die winnende mix van Middellandse Zeeklimaat en Nederlandse Zorgklimaat? Zou het niet veel gezonder zijn om alle verpleeg- en verzorgingshuizen van Nederland naar Spanje over te hevelen?

Laat ons weten wat daar op tegen zou kunnen zijn op www.lezersforum.nl/2025

